

Esc de trei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Domineo' a, candu o colá in- tréga, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiurárilor.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe ana intregu	8 fl. v. a.
diu metate de ana	4 " " "
patrariu	2 " " "
pentru Romani'a si strainetate:	
pe ana intregu	16 fl. v. a.
diu metate de ana	8 " " "
patrariu	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespun- dinti a-i nostri, si d'adrechtulu la Redactiune: **Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43**, unde suntu a se adresá si corespundintele, ce pri- vese Redactiunea, administratiunea séu spe- ditur'a cate vor fi nefrancaie, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publica.

Pentru *anuncie* si alte comunicatiuni de in- teresu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretiulu timbrului cate 30cr. pentru una data, se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

Cu 1 optovre s. v. incepemu patra- riaru din urma alu anului cur. si cu oca- zia aceasta se deschidu prenumera- tiuni n'oue la f'oa' n'oua, cu conditiunile ce se vedu in frunte: adeca: 2 fl. v. a. pe patrariu, 4 fl. pe diu metate de ana.

Epistolele a se adresá: redactiunei „Albina“, Viena, Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43.

Rogamu a fi inc'noscintiati de tim- bruri, ca se ne potemu orientá in privin- ta esemplarielor de tiparitu, si incun- jurá intrerumperea in spedare.

Redactiunea.

Viena 10/22 opt. 1867.

Cauza Romsi ocupa pretotindene opiniea publica, des' lipsesce cu totulu ori-ce orientare despre direptiunea ce va lua acésta afacere.

Gvernulu italianu, apesatu de o parte de conventiunea de septembrie care opriá de la Rom'a, de alta parte im- pinsu de opiniea publica nationala care lu trimita la Rom'a, — e prè natu- ralu cá nu va poté stá tempu lungu in acésta puzitiune plina de perplotate.

Rescol'a in statulu papale incepù a constringe pre cabinetulu Florintiei se se dechiare pentru o parte séu alt'a. Di- plomatii italiani crediura la inceputu cumca calea de medilocu e cea mai buna, cu alte cuvinte: se siéda pre dóue scau- ne, se traiésca in amicétiá si cu conven- tiunea si cu opiniunea publica a na- tiunei.

Erá problema prè grea a uní dóue nature atatu de contrarie, dar ministrii

italiani se crediura de maestri destulu de dibaci in asta privintia si se apu- cara delucru:

Pentru ca se satisfacá conventiunei guvernulu italianu trase unu cordonu militarulu la fruntariile statulu papale ca nu se impedece pre garibaldianu d'a trece acolo spre a castigá Rom'a de capitala Italiei.

Pentru ca se satisfacá si dorintiei nationali, guvernulu italianu n'a desvol- tátu la granitie atat'a energia in catu tre- cerea garibaldianiloru se fie de totu cu nepotintia. N'a potutu voi guvernulu se- lu dechiare natiunea de giandarmu pa- pale si inca voluntariu cu spesele proprie.

Dar precum patiescu toti cei ce vreu se siéda pre dóue scaune, asemene periclu amenintia acum pre guvernulu italianu.

Cabinetulu Tuilerieloru i-a notifi- catu cumca Florintia ori nu voiesce ori nu póte efeptuá conventiunea de septem- bre carea pretinde ca guvernulu italianu se scutésca statele papale de ori-ce ne- linisire esterna. Acésta garantia numai a indemnatu pe Franci'a a se retrage din Rom'a. Daca Itali'a nu implinesce garanti'a, se restitué statulu quo nainte de conventiune, si Franci'a trimite ostasi de ai sei la Rom'a.

Itali'a replica cumca a observatu conventiunea, dovéda cordonulu milita- ru acum ar trebui ca Franci'a in sí se se invoieasca pentru delaturarea ori modificarea conventiunei, cáci rescoti- ce s'au stracoratu fora a poté fi impede- cati propaga acolo idei republicane, cari potu compromite monarchi'a in Itali'a, ce — se intielege — cá ar poté molipsi si Franci'a.

Napoleone totusi ie mesure pentru ocuparea Romei. In fati'a acestor'a Itali'a se va convinge cá nu se mai póte basá pre conventiune, deci se va aruncá cu

ulu in bratiile natiunei inca mai nain- de ce acést'a si-ar fi perdutu increderea guvernulu.

In acestu intielesu a eruptu la Flo- rentia o crisa m'isteriala, dupa care vení la guvernulu barbati mai natiu- ca, in a caror'a programu se nu aiba unu desu-citat'a conventiune.

Franci'a vedindu acum catu e situ- tiunea de gingasia, se afirma cá ar fi limitu planulu ministrului seu Lava- tte, de o actiune combinata, ca óstea ocupatiune in Rom'a se fie si francé- ca si italiana. Acést'a e fórte de creditu de óra-ce unu casu de resboiu intre Fran- ci'a si Itali'a e o presupunere ridiculósa pana acum.

Armat'a francésca de 20,000 de barbati stá la Toulon gat'a de imbarcare pentru a plecá catra Roma sub comand'a lui Dumont. Óstea italiana menita pen- tru statele papale e pusa sub comand'a lui Ricciotti.

Urméza ací se luámu acum notiția despre o suma de faime din cari inse- pana in aceste mominte nu e cu potintia a constatá adevéru. Se afirma adeca cumca óstea francésca nu va primí ordi- ne de plecare, pana ce guvernulu fran- cescu nu va vedé care e fati'a politica a noului ministeriu ce toc'm'a se nasce la Florintia. Dupa alta versiune, óstea fran- césca a si plecatu, asisdere si cea italia- na si a inceputu mersulu inca in domi- nec'a trecuta. Pentru aceste faime, pre- cum am disu, trebuie se acceptámu ade- verirea. Ací lipsesce orientarea.

In Rom'a domnesce linisce, dar au- toritatea guvernulu papale a scadiutu intr' atata cá o adresa subscrisa de 12000 de Romani, primita si de municipalitate, cere de la s. scaunu se chame trupele italiene regesci ca prin intrevenirea loru se previna rescol'a in Rom'a.

Paralele intre constitutiunile celoru dóue diu metati de imperiu.

In aceste foi s'a petrecutu cu aten- tiune desbaterile parlamentarie atatu din senatulu imperiale catu si din diet'a Un- gariei.

A trebuitu se ne interesámu si de senatu, pentru cá o parte din romani, ducatul Bucovinei, si-are reprezentantii sei in acestu corpu legativu, éra de alta parte numai astfelu se poteau deslucí de- plinu cele petrecute in Ungari'a, cáci re- latiunile se influintiéza imprumutatu de ambele laturi. Acésta influintiare reci- próca se obsérva une ori si la state ne- dependinte, cu atat'a mai vertosu la dóue corpuri legate prin multe institutiuni.

Am veditu direptiunea ce a luatú senatulu intru reorganizarea constituti- nala a monarchiei. Elu a tienutu socóta de esperiintiele culesse din trecutu, si pre bas'a acestor'a n'a mai doritu centralis- mulu strinsu dupa ce se convinsese cá acésta sistema n'a potut' o infintiá cu du- rabilitate neci Bach in modu absolutu, neci Schmerling in modu constitutiunale.

Astadi senatulu (care neci candu boliá de dorulu centralismulu strinsu, totu nu absorbise cu totulu dietele pro- vinciali) asecura de nou autonomi'a pro- vincieloru prin nou'a constitutiune vota- ta, ma ce e mai multu elu intóna de re- petite ori largirea autonomiei singurate- celoru provincie, precum adeca convine mai bine provinciiloru respective, si in asta privintia ascépta proiepte n'oue de lege.

Fatia cu aceste tendintie pentru o decentralisare ratiunabila si corespundia- toria manifestate in senatu, se punemu la judecare constitutiunea ungerésca cu tendintiele ei, si vom vedé cá ungurii a- stadi pentru a loru parte sunt mai mari centralisti de cum erau niemtii sub Schmerling.

FOISIÓRA.

Fragminte din desbaterile societatii aca- demice.

(Incheiare.)

Membrii societatii academice vor fi con- strinsi a sacrificá timpu fórte multu spre a poté citi tóte cartile romanesce cate s'au tiparitu pana in dilele n'ostre, pentru ca se scóta din ele cu- ventele adoptate de bune, inse netrecute in vreunu dictionariu romanescu. Nici unulu din- tre membri nu traiésce din literatura, si mai toti sunt ocupati in multe moduri. D. Cipariu a scutitu pe colegii sei de la citirea cartiloru e- site pana la an. 1720, éra ceilalti membri au se citésca in an. 1868 pe celelalte pana la 1830. Cu cele esite de la 1830 inócce va fi multu mai greu. In siedinti'a a 27 unulu dintre mem- brii transilvani facuse in acésta cestiune o propunere mai lunga, alu careia intielesu este ur- matorulu:

Art. 11 din Regulamentulu provisoriu de la 1866 suna:

„In aceste sesiuni (societatea) va discutá bazele dupa care urméza a se elaborá dictionariulu si gramatic'a; va defige modulu cum are a se aduná materi'a si formele limbei din

tóte tierile locuite de romani; va decide de ca- tra cine si cum se se luere cele dóua carti din materialulu adunatu.“

In statutele definitive ale societatii aca- demice acestu articulu provisoriu se vede trecutu in artic. IV liter'a a).

Din tóte problemele sciintifice si literarie a caror'a deslegare se ascépta de la societatea academica, cea mai grea, totodata inse si cea mai urgente mi se pare a fi elaborarea unui dictionariu romanescu.

Noi avemu mai multe dictionarie atatu ti- parite catu si manuscrite de cate dóua, trei si patru limbi; se scie inse, cá tóte acele diction- arie luate la unu locu departe de a coprinde intregu materialulu limbei romanesce, te facu se simti in trinsese mai la tóta pagin'a lips'a unui mare numeru de vorbe curatu romanesce, care se afla in usulu de tóte dilele la o parte séu alt'a a poporulu in diferite tieri si tienuturi pe unde lexicografi nostri n'au avutu nici o- data ocaziune de a petrece. Se cogetámu de ees- numai la Flor'a tieriloru locuite de romani, precum si la o multime de uneltdin casa si din economi'a de campu, pentru ca se ne convin- gemu de adevéru acestei asertiuni.

Acele dictionarie inse mai au inca si o alta scadere esentiala. De la compunerea lor, séu incai pe timpulu compunerii acelorasi, ade- ca cam de la 1820 inócce limb'a n'ostra natiu- nala, carea pana atunci se audiá numai in fa- milia, in beserica si in piatia, s'a introdusu in

tóte scólele romanesce incependu de la cele ele- mentare pana sus la facultati, ea s'a facutu toto- data limba a legislatiunii; limb'a romana se aude astadi din amvonu, din catedra, tribuna si de pe scena. Intr'aceea s'au si tiparitu omul- time de carti, éra altele mai alesu scolastice sunt netiparite, introduse inse ca compendie in scóle. Pe aceste cali limb'a se inavuti cu unu numeru fórte insemnatoru de termini noi mai in tóte ramurile sciintieloru, artelorlu si chiar ale profesiiloru cetatienesci (meserii). Totu acést'a avemu si observámu si despre naintarea a tói si a sciintiei militari si nautice.

De unde se culéga lexicografii nostri toti a si termini séu vechi séu noi, puse in si precum am dice, si o multime introdusi in scóle? Si déca nu i-ar culege, cum ar fi in- te de a-i cercetá, cerne, supune la o critica séu stósa pentru ca se se védia curatu, cari sunt in de pastratu si cari merita a fi departati de limba, séu incai coresii? Mi se va dice póte, o societatea academica nu va lipsi a-si intocmí o biblioteca din tóte cartile romanesce cate s'au tiparitu si care se vor mai tipari in viitoru. Sciu cá se va intemprá si acést'a; credu inse cá fia- care dintre dd. membrii acestei on. societati va fi observatu dóua impregiurari care i vor in- greuná lucrarile, daca aceleasi nu se voru schim- bá spre mai bine.

Se tiparescu in unele parti locuite de ro- mani mai multe carti, despre care din colu nu afla nimene nimic.

Se afla éra si in manile profesoriloru o multime de compendie elaborate atatu pentru specialitatile propuse in clasele gimnasiale catu si pentru facultati, care nu s'au tiparitu nicide- cum; intr'aceea limb'a si terminii sciintifici si tehnici adoptati de acei profesori trecu la sco- larii si prin acestia in publicu mai departe. Mi s'a intempratu nu odata, ca pe acésta cale se intempinu pentru aceeasi idea cate dóua si trei espresuni, care inse nici batute in capu nu pu- tea se se suferé unele langa altele ca sinonime. Totu asemenea se intempra si in diaristica, chiaru si in unele acte oficiali.

Acestea permitendu mi iau voia a propu- ne urmatorulu proiectu de decisiune:

Societatea academica se va adresá inca din acésta sesiune atatu catra in. Ministeriu alu instructiunii publice si catra on. Consiliu de instructiune in Romani'a, catu si catra ven. Inspectorate generali scolastice din celelalte tieri locuite de romani, pentru ca aceleasi se bi- nevoiesca a emite scrisori cerculari catra toti dd. directori si profesori provocandu-i ca;

a) Se nu-si pregete a impartasi acestei societati academice tóte cartile de invetiamentu cate se vor fi aflandu tiparite si introduse in respektivele scóle si seminarie romanesce, cum si a insemná pretiurile lor.

b) A face cunoscute si compendiele care se afla introduse in manuscritu si sunt desti- nate a se tipari ca absolutu necesarie pentru in- lesnirea tinerimii scolastice.

Schmerling cu ai sei neci-candu n'a pretinsu nemicirea dietelor provinciali in favoarea centralisarii in Vien'a. Ungurii inse aprinsi de dorulu d'a vedé tóte centralisate in Buda-Pesta, denéga Croaților autonomi'a tieiei lor, éra autonomi'a Transilvaniei cu diet'a ei cu totu o indusera in protocolulu celoru morti. Acestea sunt fapte, ele de sine vorbescu apriatu pentru a ni splicá si deslucí conceptele fratiloru nostri unguri despre libertati si constitutiunalismu, pre cari concepte noi cu cestu capu de romanu nu le-am potutu inca precepe.

Se va dice dóra cá in Cislaitani'a pentru aceea nu e centralismulu strinsu cáci provinciile se opunu mai multu, éra in Translaitani'a ungurii n'au d'a face cu opusetiunea provinciiloru pentru cá acestea se invoiescu la centralismu.

E tocm'a contrariulu de acést'a, pentru cá provinciile Cislaitaniei n'au protestatu neci odata contra centralismulu in modu atatu de eclatante, precum o facura acést'a provinciile din Translaitani'a. Sunt inca in memoria protestele ce le facura romanii, croatii si serbii la 1848 in contr'a centralismulu ungurescu, protestara in scrisu si cu arm'a precum popórele nu potu face mai multu pentru pastrarea drepturiloru lor. Casí la 1848, casí purure, asié urimu centralismulu strinsu si astadi, cáci noi nu ni potemu renegá trecutul nostru, nu potemu dorí se devenimu unu poporu de renegati. Si totusi, mai nainte d'a se decide definitivu in dieta cestiunea Transilvaniei, ministeriulu procede cu centralisarea, duce la Pest'a si tribunalulu supremu. Pre semne e convinsu cumca dietei unguresci nu-i va mai vení apa pre urechi ca se recunósca cumca atata centralisatiune e totusi prè multu.

Au unguții in Translaitani'a moi multu dreptu de catu nemții in Cislaitani'a? Ba nu, neci prin forti'a numerica neci prin poterea intieligintiei neci in virtutea servitiiloru pentru tron si statu. Dar chiar standu aceea, nu potemu recunósce poporu privilegiatu, dreptulu loru trebue se fie si alu nostru, si se amagescu fratiu unguri daca presupunu cá poporulu romanu din Transilvani'a la 1 1/2 milionu se multiamesce daca póte trimite in diet'a Ungariei cam 8 deputati fatia cu atati multi unguri, esiti prin ma-

nierle minunate ale maestrósei legileptorale.

De la senatulu imperiale.

Siedint'a de luni 21 optobre a casei representantiloru.

Toti membrii alesi in curtea suprema e statu (care va judecá eventualminte a supa ministriloru) au primitu alegerea.

Pentru stergerea concordatului au sosu denou 43 de petitiuni de la diferite comune.

Ministeriulu raspunde o interpelatiune in caus'a unei fete de ovreu, care cu caruile scule de a tata-seu fugise intr'una monastireca tolica la Liovu (Lemberg.) Organele polroa, au constatatú cá neci o invinuire nu póte a le a supra monastirei, si cá ovreulu a tratatu s'a parintesc cu fét'a sa, carea ací are voiú scriósa d'a se botesá. Inca unu casu ca acea primí asemene respunsu.

Practicantii de advocati din Vien'a asternutu o petitiuna pentru ca advocatur'a e fie libera. Se alege o comisiune pentru acést'a cauza.

Se pune la ordinea dilei reportulu comitetului confesiunale in privati'a legii matrimoniale. Pentru proieptulu comitetului s'au iscrisu intre altii si d. Hurmuzachi. Contr. proieptulu inre altii e in scrisu si d. Andrieviciu. D. Hurmuzachi cuventá luni, éra d. Andrieviciu va cuventá astadi (marti.)

Amendóue aceste cuventari ale deputatiloru romani le vom publicá intregu.

De la diet'a Ungariei.

Siedint'a de luni 21 optobre a casei representantiloru.

(*) La inceputulu siedintiei Ladislau Kovács interpelá pre ministeriu cá pana candu are de cugetu se sustiena starea exceptiunala in comitatulu Hevesiului. In acestu comitatu opusetiunale s'a trimisu unu comisariu regescu. Ministeriulu promise cá-i va raspunde catu mai curundu.

Acum veni la desbatere procesulu de presa a deputatulu Böszörményi, carele s'a folositu de imunitatea sa ca ablegatu, pentru ca asié se plodese si se luera apoi ca publicistu pentru principiile lui Kossuth. Lungu timpu n'avú nimeni de exceptiunatu in contr'a acestei portari, dar de candu deákistii fura combatuti cu atata inversianare de catra epistólele lui Kossuth, de atunci li se pare lorú cá au lasatu prè multa libertate d'aristiceii Kossuthiane, si apoi — bagu de séma — libertatea prè multa la noi nu e sanetósa, provóca sgarciuri in stomaculu politicu alu unoru domni.

Deci se luá in desbatere scrisórea directorului causerum regalium, care cerea invoirea dietei pentru a-i face procesu lui Böszörményi. Somsich pledá fórtu pentru emiterea unei comisiuni de unspredecece insi carea se se ocupe

de acést'a afacere. Propunerea lui Ghiczy ca scrisórea directorului se se predee comisiunei pentru petitiuni, adeca se nu se incredintieze unei comisiuni speciale, trebú se cada, in fati'a contielegerii deákistiloru cari desbatusera acést'a cauza inca in clubulu lor. Dupa o desbatere infocata reesi propunerea lui Somsich — precum se prevedea securu — cu majoritate mare. Mane se va face votarea pentru alegerea membriloru numitei comisiuni.

Despusetiuni rele pe terenulu sanitariu.

„Este anevoia betraniloru a se desvetiá de obiceiurile lorú cele vechi.“ Aceste cuvinte ale unui clasicu latinu se potu aplicá, ma le observám apriatu si intru intocmirele statulu nostru, cáci Austri'a in mani'a constitutiunalismulu seu totu nu se póte vindecá de bubele noscenite de la Austri'a absolutismulu si de la cele lalte sisteme cari neci in timpulu lorú nu ne-au potutu ferici, éra astadi ne potu indemná numai la risu ori compatimire atata sunt de contrarie proceperii sanetóse.

Voimu se vorbimu despre despusetiunile sanitarie de la scaldile de Mehadi'a din Banatu. Aceste scalde sunt pe teritoriulu regimentulu romano-banaticu. Le cercetéza óspeti din tóte partile, precum e bine cunoscutu, dar mai cu séma vinu aici proprietarii mari din Romani'a si alti óspeti romani pre cari morburile i silescu a-si cercá vindecare.

Statulu, ale caruia sunt aceste scalde, le sustiene si inspectiunéza.

Se intielege cá medicii buní facu onórea si renumele scaldelorú afora de cele lalte intocmiri.

Erá dara necesitate invederata ca statulu se se ingrigésca a avé la scaldele sale nisce medicii catu mai buní si catu mai cu popularitate, pentru ca se póta face renumele scaldelorú, si se-i aduca statulu totu venitulú posibilu dupa atate spese ce le face cu intretienerea lorú.

Si totusi statulu face tocm'a contrariulu de acestea, face tocm'a contra interesulu seu. Éca aci cum motivám asertiunea nóstra:

Pre candu in tóta monarchi'a, mediculu provediutu cu documintele necesarie, esserciéza pretotindenea profesiunea sa in deplina libertate si intru intielesulu juramentulu seu, — la Mehadi'a e contrariulu, cáci aici numai acei medici potu fi la despusetiunea publiculu cu servitiile lorú, cari sunt autorisati spre acést'a den partea comandai generale den Temisióra.

Contra acestei proceduru n'am avé nemica de exceptiunatu, daca statulu ar observá-o numai pentru ca respectivii medicii de la scaldele sale se fie catu de bine cernuti.

Cum se face inse cá numit'a comanda autoriséza la prassa pre cutare medicu, caruia apoi in anulu urmatoriu denéga autorisatiunea chiar dupa ce si-a castigatu popularitatea si increderea publiculu?

Unu casu speciale suntemu in pusetiune a-lu dá publicitatii:

In sesonulu anulu 1866 s'a datu autori-

satiunea necesaria dlui Dr. Alessandu Popoviciu, (care fusese 6 ani medicu districtulu in Oravitia) si-si castigá o incredere mare, mai toti romanii intrebau consiliulu dsale. Se póte vedé de acolo cá avuse promisiunea cam aloru 300 de bolnavi pentru anulu urmatoriu.

In sesonulu anulu 1867 inse comand'a denegá dlui Popoviciu autorisatiunea fora a-i aretá motivele.

Dr. Popoviciu se infatisá la scalde si estimpu cu famili'a numai casí óspe. Dar neci ca óspe nu potú pretece in linisce, ci in decursu de 7-8 septemani, in fie care septemana, in unele cate de dóue ori lu provocau se se indparteze. Lucru de miratu! daca nu-lu autoriséza ca medicu, vor se-lu departeze si ca óspe, desnimene e in dreptu a impededá pre cineva candu si-cérea insanetosiare séu recreatiune.

In un'a din aceste provocári, i se imputa dlui Popoviciu cá ar fi eserciatu profesiunea si estimpu. Dar acést'a nu i se adeverece, neci i se aréta veri o crima pentru care ar meritá indpartarea.

Intrebámu inse: recere interesulu si venitulú scaldelorú a delaturá pre medicii cercati, si cari aducu óspeti scaldelorú? De securu nu!

Cumca Dr. Popoviciu e medicu cercatu, dovedescu chiaru scrisorile de la comandantulu scaldei loout. de col. Rottar (parintele dsale a fostu Rotariu) dto 2 iul. 1867 si 16 iul. 1867 cari neci ca óspe nu-i permitu a petrece cáci lu suspitiunéza de prasse. Daca ar fi medicu reu, suspitiunea nu s'ar fi potutu provocá. Éra daca e medicu bunu, pretinde interesulu bolnaviloru se-lu departati?

Unii pretindu cá Dr. Popoviciu nu e bine veditu in ochii unoru domni cáci e romanu si bunu natiunalistu. Dar noi credemu cá nu ast'a e caus'a, cá ori statulu care sustiene baile nu si-a preceputu inca interesulu seu, ori cá au pusu baile sub comand'a unoru persoane cari nu intielegu interesulu acelorú bai.

Statulu are acolo unu medicu militarú. Noi credemu cá nu e si nu póte fi respingerea lui Popoviciu numai in favoarea acelu medicu, cáci insusi mediculu militarú daca are incredere in capacitatea sa nu se va sfi de concurentia.

Daca Popoviciu a fostu bunu in anulu primu fora cunoscentie cu óspeti, de ce n'a fostu bunu in alu doile anu posiediendu cunoscentie si dupa prassa de unu anu?

Intru interesulu omenimei patinutóre e careia insanetosiare nu póte fi restrinsa la medicii impusi, quasi monopolisata, — intru interesulu scaldelorú si alu statulu care merita venitu mai bunu dupa atate spese, — intru interesulu delaturarii a veri-ce abusu apelámu la guvernú se studieze acést'a cauza si se n'o lasé spre scandalirea publiculu, éra daca are motive pentru procedur'a sa, se le dee la lumina.

Precum scimu, cam 300 de óspeti s'au intrepusu pentru Dr. Popoviciu in diferite locuri, deci afacerea n'ar fi bine adormita.

c) A se notificá adresele acelorú profesori si barbati de litere si sciintie, despre cari va fi cunoscutu, cá de si in linisce si tacere, au lucratu si lucra mai multu pentru cultivarea unoru specialitati.

Mai propunu inca si urmatórea decisiune: In Ministeriu de interne alu Romaniei esto rugatu a ordiná impartasirea uniu catalogu eesactu de tóte cartile atatu profane catu si besericesci cate s'au tiparitu si se mai tiparescu in timpulu de facia in tipografi'a statulu la Bucuresci.

Delegatiunea societatii academice va fi insarcinata cu adunarea si inregistrarea catu mai regulata a impartasiriloru cate s'ar face societatii intru intielesulu acestoru decisiuni ale sale.

In aceeași siedintia comisiunea filologica apucase a propune, ca pentru astadata se se castige numai cartile publicate pana in an. 1830. Din decursulu discusiunii se cunoscu, cá necum citirea dara insasi adunarea de carti, carticele, diarie, foi volante s. a. cate s'au veditu de ani 37 inéce, va fi impreunata cu mari dificultati, de aceea propunerea membrulu transilvanu se amená pe anulu viitoriu. Se pare inse cá a mai fostu si o alta consideratiune delicata. Multi profesori chiar dintre cei vechi nici pana astadi nu-si detera in tipariu nici macar compendiulu scolasticu de specialitatea din care si-facu prelegerilo lorú, éra in tipografi'a statulu s'a ingrigitu pentru tiparirea de carti scolastice multu mai reu de catu s'ar fi asceptatu de la ea,

si in acést'a privintia se pare cá au dreptu cei cari dicu, cumca de candu tipografi'a colegiulu din Bucuresci s'a prefacutu in tipografi'a statulu, cu care apoi s'a incorporatu si cea de la mitropolia si cea de la monastirea Neamtulu, adusa mai tardiu la Focsiani, de atunci se tiparescu mai pucine carti scolastice. Lips'a catorva carti besericesci inca se simte tare.

Tipografi'a de la Buzeu inca sta de cativa ani pe locu.

In catu pentru tipografi'a statulu, aceea are 11 prese de cele mari, din care inse in vér'a trecuta abié lucrá cate 5 multu, éra nume cele dóua luate de la ministeriulu de resboiu se affá desfacute si delaturate. Si totú trebuint'a tiparirii uniu mare numeru de opú se simte fórtu greu.

In Transilvani'a cateva tipografie autecé pucinu de lucru. Cu tóte acestea in scólele manesci cateva specialitati se mai propunu a totu dupa carti nemtiesci.

Éca in ce modu societatea academica e si constrinsa a cere conlucrarea celorlalti barbati de litere pentru ajungerea maretulu scopu ce i s'a presiptu.

Cu atata credemu cá am datu dupa putintia materia de mediatu la toti aceia, carorú li pasa de limba si literatura, eum si de prosperarea societatii academice. Póte fi cá altii si vor fi facutu mai multe insemnari decatu noi si le vor publicá in alte foi periodice. B.

O comedia politica.

(Teatru e la granitiele statulu papale. — Usi ascunse in dosu si de ambele laturi. — O mésa cu instruminte de scrisu.)

Persono:

Unu generalu italianu.
Oficieri si ostasi italiani.
Garibaldiani.

Scen'a antaia.

Generalulu. — Unu capitanu garibaldianu.

Garibaldianulu: Generale! am aci 500 de voluntari, cari ar trece bucurosu granitiele.

Generalulu: Dar dta sofi, iubite amico, cá io sum aci pentru ca se-i impededu.

Garib: Generale! tempulu e protósu, se nu-lu petrecemu cu asemene nebunú.

Gen: Esto, daca dta ai poté trece fora se te vedu io.

Gar: Acest'a e adevéru.

Gen: Io am o ideia. Voiu comandá ostasiloru mei se-si férba; si pana ce ei vor fi ocupati a curatí morcovii, voi veti poté trece. Dara servitiu pentru servitiu. Cortelele in Rom'a vor fi fórtu scumpe, dta se-mi rezervezi o locuintia pre Corso.

Gar: Tréba e gat'a. (Si-dau manilo.)

Scen'a a dóua.

(Sunetu de dobe. — Ostasii italiani se punu in ordine. Capitanii, in fruntea fie-carei companie, cetescu urmatoriulu ordinu de di.)

„Ostasiloru! In mani'a conventiunei de

septembre 500 de anarchisti au spartu cordonulu care scutesce statele santulu parinte . . .

Ostasii: Traiéscu Garibaldi! Traiéscu capital'a Roma!

Capitanulu: Asié, traiéscu Garibaldi, traiéscu capital'a Roma! „Ostasiloru! Dorintiele nóstre sunt acele-si. Dar nepreceptu si nebuni ce sunteti, voi nu sciti cata crutiare detorimu traditiuniloru vechi ale betranei Europe. Deci guvernulu vi recomanda cea mai mare priveghiare intru indeplinirea misiunei vóstre.“

Scen'a a treia.

Generalulu. — Alu doile Garibaldianu.

Garib: Generale, am 400 de consoti cu cari asiu trece bucurosu peste granitie.

Gen: Nu e cu potintia, amice! Toem'a mai nainte cu cinci minute am facutu se lipsésca priveghiarea necesaria. Ascépta dta pana mane.

Gar: Nu e cu potintia, generale! am promis se ne intalnimu la 4 óre ou giandarmii papali, totu copii de baba.

Gen: Dar dta vei precepe cá procediendu io astfelu, conventiunea de septembre devine unu articlu de luesu.

Garib: Inse, generare, nu pretinde nimeni de la dta ca se-ti vatemí oficiulu. Intre ostasii nostri avemu trei bolnavi, cari si altminte nu ni-su de neci o tréba; dta prinde pe acesti trei, se-i predai lui Rattazzi, éra pana atunci noi suntemu din colo de granitia.

Gen: Unu planu prè bunu. Unde sunt acei trei anarchisti?

Provocare.

Óre dacă voi cântă
Fi-va cine m'ascultă?
G. Sionu.

Sentimentul de pietate, stima, reverință și adoratiune ce lu nutrescu pentru martirii sfințitei, pentru barbatii cari s'au devotatu cu sufletul binelui și fericirii poporului român, pentru acei barbati cari pentru binele și înălțarea națiunii române și-au espusu viața, pentru acei barbati romani cari în viața lor au avutu alt'a mai scumpu și mai pre susu de iubirea națiunii, și pentru a careia fericire și viața o au petrecutu în lupte, era la finea timpului cele din urma cuvinte li au fostu: „Dă-mi-ti recomandu națiunea mea, tie, carele odată n'ai parasitu națiunea și poporul român, ajuta-le și i protego și de acum înainte, căci au multi inimici.”

Acelu simțimentu santu catra acei barbati bine meritati, și a carora nume și suveniru eternu nu se voru sterge din inimile noastre, me îndemna a dá unu „Parastasu” pentru viața lor odihna, era di'a în care lu voiu să am determinat'o pe 5/17 noemvru a anulului în biseric'a gr. or. din — Halmagiu.

Si óre voi maretie umbre se nu meritati la nepotii și stranepotii vostri măcaru atât'a maretie? „Pe plaiulu memoriei, acolo unde se vede tóte spiritele nobile, demne și brave, se vede libertatii și alu independinței de sine și va fi recumpensatu devotamentulu vostru, și aici, josu, noi urmatorii vostri, carii ne amu amintitu totu de una a impliní cu credința sântă Testamentu ce ni lasarati, — în care anulă și celu din urma cuventu era, pentru libertate și nedependința, cu pietate și adoratiune-pronunțiamu numele vostru, și ne plecăm respectu naintea santei vóstre memorie.” Era fragede odrasle ce ati resaritu din tulpin'a voastră, óre voi fi-veți surdi la vócea mea? nu știu; eu credu că și în voi este inima de român, prin urmare în totu celu ce bate înima românului trebuie se fie patrunsu de acestu sentimentu piu și santu, și asiá credu și sum convinsu că vócea mea va adá resunetu în inimile voastre, și cu totii ve veti grupá în giurul meu, și asiá cu totii la olalta se înalțiamu, pe și pe mînti rogatiuni pentru fericita odihna voastră meloru umbre maretie, și de trei ori se rogatiuni catra atotpotentele Ddieu să întarésca puterile geniiloru romanimei, și să se lupte pentru fericirea natiunii române.

Deci cu tóta onórea provocu și invitú pre alegintii poporului din acestu cercu, și de pre domni preoti și notari comunali să se voiesca a îndemná la acést'a și pre iudicii să cate mai cu nu omu séu doi din comunebanuanate lor — cu totii se binevoiesca a aduná la biseric'a din Halmagiu pe di'a mai numita, unde dupa servitiulu divin se va vorbá parastasulu memoratu; era de acolo ne am aduná cu totii ori la scóla ori în biserică și a ne consultá pentru infintiaru unei societati de lectura în Halmagiu inaintea

carei adunari, subscribulu voiu avé onóre a susterne o formula de statute pentru infintiaru acelei societati. „Din aceste ve va cunósce lumea că sunteti invetiaceii mei” — dice santulu Chrestu; era eu dicu: din aceste vomu vedé cari sunt urmatorii lui Traianu, și nepotii și stranepotii lui Mihaiu, Stefanu etc. etc.

Bodesci 15 opt. 1867.

Nicolau Butariu, preotu.

Economia.

Tergulu de Viena.

Preturiile negótieloru sunt:

centenariulu (marge, mage)

Bumbaculu	Egiptianu	80 fl.	90 fl.
"	Nordamer. middl.	65	67.50
"	Grecescu	55	60
"	Levantinu 1.	40	50
"	Persianu	38	42
"	Ostind. Dhol. fair	47	50.50
"	" midd. fair	45	47.50

Canep'a de Apatin	19.75	22.50
"	Itali'a, curatite faine	65 80 fl.
"	" midlocia	50 60
"	Poloni'a naturala	18 19.75
"	" curatita	25.50 31.50

Inulu natural de Polonia	19.50	23
"	Moravia natural	27 37.50
Mierea de Ungari'a naturala	20.50	22
"	Banatu alba	—
"	Ungari'a galbena	20.50 22

Sementi'a de trifoiu din Stiria		
"	cea rosia curatita	27.50 28.50
"	„ lucerna italiana	28.50 29.50
"	„ francésca	—
"	„ ungerésca	27.00 27.50
"	curatita	28.50 30

Talp'a lucrata (Pfundleder		
"	prim.)	97 102
"	(„ Corametti)	92 98

Pelea de bou, uda cu córne,		
"	cea din Poloni'a de	24—26
"	din Ungari'a de	27—28
"	„uscata cent.	58—60 fl.
"	vaoca	59 62
"	vitielu	—
"	fora capetine	137 142
"	cu capetine	121 125
"	din Poloni'a cu cap.	97 104

Cleiu pentru templari celu negru	13.50	14.50
"	celu brunetu	18 19.50
"	celu galben.	20 21.75

Oleulu de inu	32.75	33.75
"	rapitia (rafinatu)	—
"	terpentinu galitanu	15 16.50
"	rusescu	15 16
"	austriacu	19.50 20.50

Colofoniu.	7 1/4	7 1/2
Smól'a négra	5 3/4	6 1/2

Unsóra de cenusia din Iliri'a	18	18.50
"	„ Ungaria (alba)	16.25 17.25

"	"	"	"	(albastra	14.50	15.25
Rap'a din Banatu, metiulu						
"	austriacu	6	6.12			
Peru de capra din Romani'a	27 fl.	29 fl.				
Lan de óie, cea de iórna	105	110	—			
"	"	"	"	véra	100	110
"	mielu (fina)	180	190	—		
"	óie din Transilvani'a	105	—	—		
"	„ Brail'a, Jalomiti'a	78	—	—		
"	„ Romani'a mare	76	—	—		
"	„ mica	68	70	—		
"	tabaci (Gärber) din					
"	Romani'a	62	64	—		
"	óie din Banatu, cea					
"	comuna, grósa	55	58	—		
"	óie din Banatu tigai'a	70	72	—		
"	véra din Besarabi'a	—	—	—		
"	de porc	42	44	—		
"	afumata (loco)	43.50	44.50	—		
"	din Banatu și din Un-					
"	„ cea galbena	123	125	—		
"	„ galbena	150	160	—		
"	„ uscate, din 1865	15	15.50	—		
"	Zacaru Rafinate	31	32	—		
"	Melis	29.50	30.50	—		
"	Lompen	28.50	—	—		
"	Grulu din Banatu 89	metiul	6.60	cr.		
"	Oráulu	72	—	—		
"	Ovesulu din Ungar.	42	—	2.00		
"	Seulu de óie din Romania	—	—	—		
"	Colhiani (Knoppere) I. din 1866	00.00	00.00	—		
"	" II. „ 1866	17.00	17.25	—		
"	Dirdie (Trentie) Unguresci, albe	10.75	11.50	—		
"	" jumetate albe	8.75	9.25	—		
"	" obele	—	6.50	7		
"	" ordinare	—	5.50	6		

Temisior'a, 18 opt. 1867.

(Reportulu de septemana a Loidului din Temisior'a.) Dispusetiunea buna ce la inceputulu septemanei trecuté domniá în piatiulu nostru, a inceputu a se leganá în modilocu septemanei repasiendu pana astadi totu mai tare. Graulu și secar'a perdura cate 30—40 cr. la metiu, din preturiile ce le aveau în septemana precedentá. Graulu de 86 \mathcal{E} care la inceputulu septemanei se platiá cu 5 fl. 85, se ofere acuma de giaba cu 5 fl. 48. Secar'a a scadiutu de la 3 fl. 80 la 3 fl. 50. cr. Papusoiulu și conservá pretiulu.

Notámu preturiile de demanétia, fiindu multe bucate aduse:

Gráu, 88/89 \mathcal{E} cu fl. 70—75 fl.; 86—89 1/2 \mathcal{E} fl. 2.20—25; uruare 89 1/3 \mathcal{E} fl. 4.40—50 cr.; 85/89 1/3 \mathcal{E} cu fl. — — —, usuare 89 1/2 \mathcal{E} 0 fl. — — cr. — Secar'a 78/80 \mathcal{E} cu fl. 3.50—0.00. — Ordiulu 68/70 \mathcal{E} cu fl. 2.75 — — fiindu putienu. — Ovesulu 46/48 \mathcal{E} cu fl. 1.80 10%. Papusoiulu nedespoiatu, 2.75—2.80.

Aradu, 21 sept.

In terglu nostru de septemana se adusera tare multe bucate, dar mai vertosu papusoiulu (eucurudiulu) era în abundantia. Cu tóte acestea inse vinderea nu fu pre buna, pentru că la sferisitu aceste septemane a intratu o dispusetiune rea de cumperatu, carea causá totodata și mare scaderu în pretiuri, și venditiorii, nevoindu a-si vende bucatele asiá de efinu, le au dusu multi napoi catra casa. Fruntea graului era la inceputulu septemanei cu 5 fl. 75 cr era astadi cu 5 fl. 35—40 cr. Secar'a inca a perdutu 20—25 cr. din pretiulu d'atunci, se vindu cu 3 fl. 50, în piatiu scadiu și mai josu: pana la 3 fl. 45 și 40 cr. Ordiulu n'a perdutu nici din cercare nici din pretiu; se cumperara cam 6000 meti cate cu 2.50 si 55—2 fl. 60 pentru consumu. Ovesulu este cu 1.90—95, pentru privati. Papusoiulu (eucurudiulu) a avutu mai de demanétia pretiu bunu: cu 2 fl. 60—65; mai tardiu inse imbuldi tare si scadiu numai de catu cate cu 50 cr. la metiu. A remasu multu nevendutu. — Timpulu este placutu: limpede și caldu, ap'a în Muresiu este favorabila plutirei.

VARIETATI.

— Publicare de concursu. Pentru 2 stipendia Romantiane cate de 315 fl. v. a. alui Vasiliu Popu și Georgiu Vladareanu, — pentru 2 stipendia Romantiane de 84 fl. v. a. alui Ilariu Popu și Ioane Ventila, pentru 6 stipendia totu Romantiane de 63 fl. v. a. alui Iosifu Stupineanu, Ioane Flore, Demetriu Munteanu, Alcesandru Comanescu, Patriciu Barbu și Isidoru Chistianu, — pentru 4 stipendia totu Romantiane de 60 fl. v. a. alui Gabrieliu Popu, Samuilu Radu, Ioane Montani și Filimou Ilea, — precum și pentru 1 stipendiu Bobianu de 52 fl. 50 fl. v. a. alui Demetriu Trutia parte prin absolvarea respectiviloru, parte prin mórte și departare, devenite vacante, pana în finea lui Octobre st. n. prin acést'a se publica concursu. Concurrentii la aceste stipendia vor avé pana la prefaptulu terminu a-si susterne la subinsemnatulu Ordinariatu Metropolitanu gr. catoliu concursale sale cu testimoniale necesarie provideute, și adica: Testimoniulu scolasticu séu în origine, séu în copia autentica, — ér' celea de paupertate pre basea normeloru și prescrieloru în acést'a privintia sustatorie, pre langa subscrierea antistiei comunale și parochiale, — catu și cu subscrierea vrunui oficialu politicu de cercu, ér' în cetati si opide cu subscrierea parocului și a antistiei cetatiane și opidaneprovédinte. — Blasiu 22 Septembrie 1867. Din siedinti'a consistoriale. „Gaz. Tr.”

— Invitatiune. Reuniunea femeiloru romane din Brasiovu, care si-are de scopu salutariu educatiune și instructiunea feteloru orfane, aflandu-se apró de incheierea anulului 17-le alu esistintiei sale, se adreséza din nou la marinim'a și buna-vointia a. p. dómneloru romane din apropiare rugandu-le, se ajutoreze

Garib: Io ti-i voiu predá; ei se vor opunú picu, dar fii aspru cu densii.

(Sunetu de dobe. — Cele 50,000 de ostasi aduna.)

Gen: Ostasiloru! se-i prindeti pre acesti barbati.

Cei trei Garibaldiani: Traiesca Gardi! Traiesca capital'a Roma!

Ostasii: Traiesca Garibaldi! Traiesca capital'a Roma!

Gen: Se-mi credeti cá insu-mi mi facu pentru a impune tacere patriotismulu meu, oficiulu și detorinti'a mi léga manile.

Scen'a a patr'a.

Totu aceiasi. — Unu ostasiu.

Ostasiulu: Generale, pana ce noi primim pre acesti trei, remasiti'a bandei trecú stari'a.

Gen: Oh ce nenorocire! Dar nu potemu fáta pretotindene. Acést'a inse se nu vedece intru a duplicá priveghiarea vóstra.

Scen'a a cincia.

Generalulu. — Alu treile Garibaldianu.

Garib: Generale! binevoiesce a cetí cel' acést'a.

Gen. (cetesce): „Generale! Mai multu catu veri candu trebuie se fimu aspri în efepuirea conventiunei de septembrie. Ti amendu cea mai diligenta priveghiare a frunzeloru, pentru cá am primitu scirea cumca Toscana se aduna bande nóue. Vei face es-tiune numai pentru seceratorii cari ar dorí

se tréca de cea lalta parte, cáci ti-e cunoscutu cumca în statele papale economi'a campului n'are dostule mani la dispusetiune. Cu plecatiune dtale Rattazzi.”

Gen: Apoi?

Garib: Apoi, generale, seceratorii sunt aci la spatele mele.

Gen: Asié dieu aceea, sunt ómeni de tréba, și totu fetie de economi. Dar ce va se dica cá ei sunt incinsi cu arme?

Gar: Aceste arme ni trebuiecu numai pentru ca se ucidemu vermii din bucate.

Gen: (netedindu-i barb'a) Istetiule! fá ce vei face si se te vedu din colo. (Catra ostasi) Lasati se tréca acesti barbati de omenia, sunt nisce gradinari cari vor se planteze rose ingradinele santului parinte.

Scen'a a siés'a.

Generalulu. — Unu colonelu.

Colonelulu: Totu asié, tréba nu e rea.

Generalulu: Credi dta cá dóra noi am lipsitu de la priveghiarea necesaria?

Colon: Asculta-me, generale, vreu se-ti spunu ce eugetu. Io credu cumca rol'a ce jucámu noi aici, este o rola nevrednica de nisce ostasi bravi. (Vine o nunta.)

Generalulu: Ce voiti voi, fétulu meu?

Mirele: Io sum din satulu vecinude pre teritoriulu papalu și sum Romanu bunu. Sum falosu de acést'a. Astadi m'am inoratu cu Mariuti'a, care e din regatulu Italiá. La tatalu

seu am tienutu nunt'a și acum'a am dorí se potemu merge catra casa.

Colonelulu (cu graiu linu catra unu capitánu): Pe mirés'a acést'a o cunoscú eu, e servitoriulu meu celu de alta data care mi curatiá caltiunile.

Generalulu (atinge fati'a miresei ce rosiése): O ce copila placuta! (Cu graiu linu): Nebunule, ascunde-ti pusió'a mai bine cá ti se vede de sub vesmentu.

Mirele: Generale, dacă am sós'a casa, am dorí se facemu unu picu de larma ca se serbáre nunt'a. Dta scéi cá asié e datin'a la noi. Vei a bé bunetatea a ni dá unu picu de prafu (ierba) de pusca ca se potemu dá cateva impusca?

Gen: Pré bucurosu, dragii mei!

Mirés'a: Generale, voireai dta se-mi dai unu dte de nunt'a?

Gen: Ce doresei tu drag'a mea?

Mirés'a: Eu am avutu pururo eugete seriose; inca casí copila, nu voiamu se me jocu cu papusi, ci me insotiamu bautiloru ca se ne jucámu de a ostasii. Generare, dacă mi-ai darú unulu dintre tunurile aste mici, io ti-asiu fi fórté multiamitória. (face inchinatiune.)

Gen: Unu tunu! Lucru ne mai pomenitu. Dar copio, tunulu nu e jocaria pentru nevestele cele tenere.

Mirés'a: Dar eu asiú dorí se am unulu.

Unu capitánu: Generare, dens'a e fórté frumósa. Se-i dai unu tunu, noi avemu destule.

Gen: Dacă e asié, io nu vreu se dica lumea cumca unu ginerariu italianu n'a fostu destulu de galantu catra o nevést'a tenera. Luati dara unu tunu.

Nuntasii: Traiesca ginerariulu!

(Nunt'a trece pe teritoriulu papale.)

Scen'a a sieptea.

Cei de mai nante. — Unu tunariu.

Tunariulu: Ginerare, am se raportedi cumca nuntasii, în locu de unu tunu ce li-ai daruitu, au lúatu cu densii patru tunuri.

Gen: Ce ómeni intrigantii! Am promisú miresei cá voiu fi nanasiu la fiulu ei celu d'antaiu, inse dacă e tréba asié, apoi póte ea totu acceptá cá io dieu nu-i voiu fi nanasiu. Asié-i trebuie.

Scen'a a opt'a si ultim'a.

(Sunetu de dobe. — Cei 50,000 de ostasi se aduna. — Li se citește urmatoriulu ordinu de di:)

„Ostasiloru! Sum multiamitu de voi. Credinciosii detorintieloru vóstre, voi ati retacutu simțimentele de cari bate tare ori co inima italiana. Voi ati priveghiatu efepuirea unui tratatu, care ne desparte inca de capital'a nóstra. Dar nu e departe diu'a în care santulu parinte insusi va cere scutulu armeloru nóstre. Atunci se vor impliní dorintiele natiunei. Generalulu”

Ostasii: Traiesca Garibaldi! Traiesca capital'a Roma!

(Cortin'a cade.)

(Trad. lib. din „M. P.” dupa „Fig.” fr.)

